

NAAR EEN STERK & GEÏNTEGREERD ZORG- EN KANSENBELEID

Onderwijs in transitie: context en spanningsveld

Overgangsfase in onderwijs naar scholen voor iedereen

brede consultatie, adviezen en pilootprojecten in voorbereiding. Dat traject wordt gedragen. Er is engagement.

Engagement, uitdagingen en onzekerheden

Hervormingen veroorzaken vragen over rollen en verantwoordelijkheden bij scholen, CLB's enz. binnen het systeem.

In die context willen wij als CLB-sector één helder signaal geven: wij zijn een belangrijke partner in deze transitie. Wij zijn een onderwijsorganisatie, met een duidelijke opdracht, stevig verankerd in de praktijk van scholen, leerkrachten en leerlingen. En altijd met het leerrecht van alle leerlingen voor ogen.

Waar staan wij voor?

CLB's staan voor:

- onafhankelijke begeleiding van leerlingen en ouders,
- nabijheid: aanwezig op school, herkenbaar en aanspreekbaar,
- en verbinding: tussen onderwijs, welzijn, gezondheid en werk.

Wij zijn vaak de enige actor die die vier beleidsdomeinen systematisch samenbrengt. Net daarin zit onze meerwaarde.

Het huidige kader is helder — de praktijk is dat minder

Het decreet leerlingenbegeleiding is duidelijk:

- de school heeft de regie,
- leerlingenbegeleiding omvat leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychosociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg,
- het CLB ondersteunt, versterkt en vult aan.

Ook het zorgcontinuüm is helder opgebouwd:

- brede basiszorg en verhoogde zorg: opdracht van de school,
- uitbreiding van zorg: waar het CLB mee het verschil maakt.

Maar de realiteit is anders.

De driehoek van zorg is vandaag vaak geen driehoek meer, maar een systeem met een te zware middenlaag en een te grote top.

Te veel leerlingen stromen door naar individuele trajecten, terwijl de basis onder druk staat.

De kern van de oplossing ligt in de basis

Als we het systeem willen versterken, moeten we beginnen waar het hoort: bij de brede basiszorg en de verhoogde zorg.

Sterke klaspraktijken, duidelijke structuur, effectieve didactiek, hoge verwachtingen — dat is waar het verschil gemaakt wordt.

Als meer leerlingen daar voldoende aan hebben, komt er ruimte vrij voor wie echt gespecialiseerde ondersteuning nodig heeft.

Die analyse wordt breed gedeeld.

De vraag is dus niet wat er moet gebeuren, maar hoe.

De rol van het CLB in die beweging

Onze opdracht is in de eerste plaats:
**mee versterken wat binnen de school kan
gebeuren,**
en vermijden dat we te snel individualiseren.

CLB's hebben de voorbije jaren niet stilgezeten.

We hebben onze werking hertekend en organiseren ons bewuster rond:

- signaalfunctie,
- consultatieve leerlingenbegeleiding
- Onthaal en vraagverheldering

Die activiteiten brengen we zo dicht mogelijk bij de school.

Waarom?

Omdat daar het verschil gemaakt wordt:

- in de klas,
- met de leerkracht,
- in de dagelijkse praktijk.

De ambities van de CLB sector (naar voor organiseren) en de ambities in scholen voor iedereen (samenwerken in multidisciplinaire teams) lopen dan ook heel erg parallel.

Multidisciplinaire teams: logisch, maar met een duidelijke focus

Het idee van multidisciplinaire teams in scholen is op zich logisch.

Maar dan moeten we scherp zijn over hun opdracht.

Die teams moeten in de eerste plaats:

- de brede basiszorg versterken,
- en de verhoogde zorg waarmaken.

Dat vraagt heel duidelijke competenties:

- pedagogisch,
- didactisch,
- en ondersteunend op klasniveau.

Maar dat vraagt ook eerlijkheid:

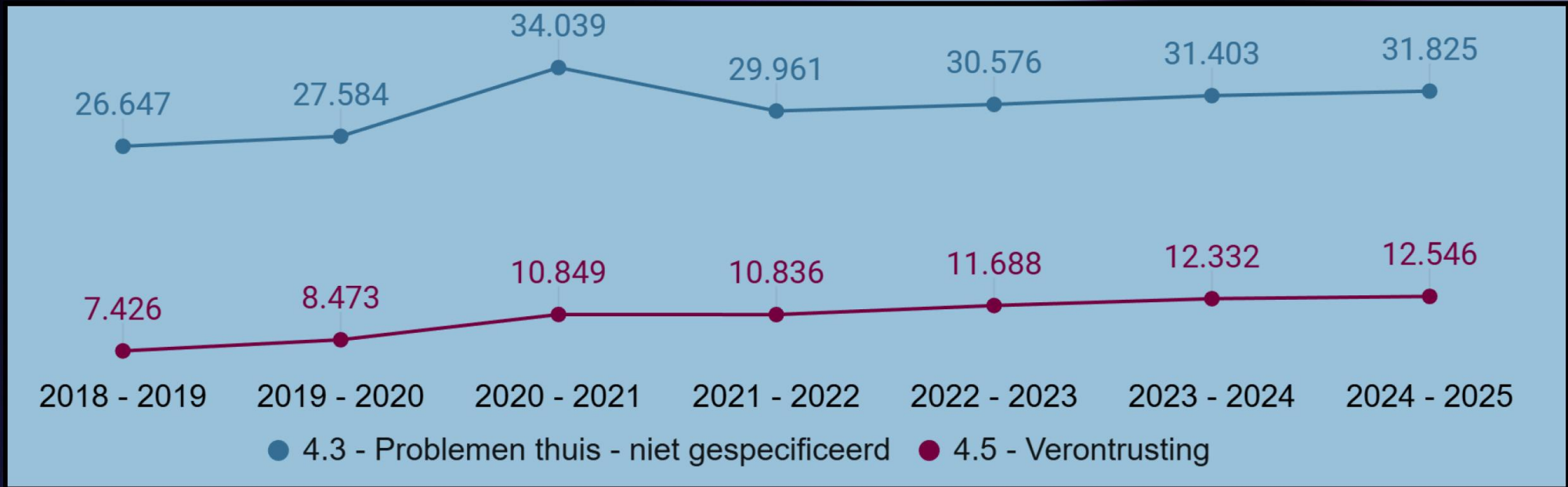
die zorg moet vandaag **veel sterker uitgebouwd worden** dan ze nu is.

Samenwerking met welzijn: noodzakelijk, maar niet door alles samen te voegen

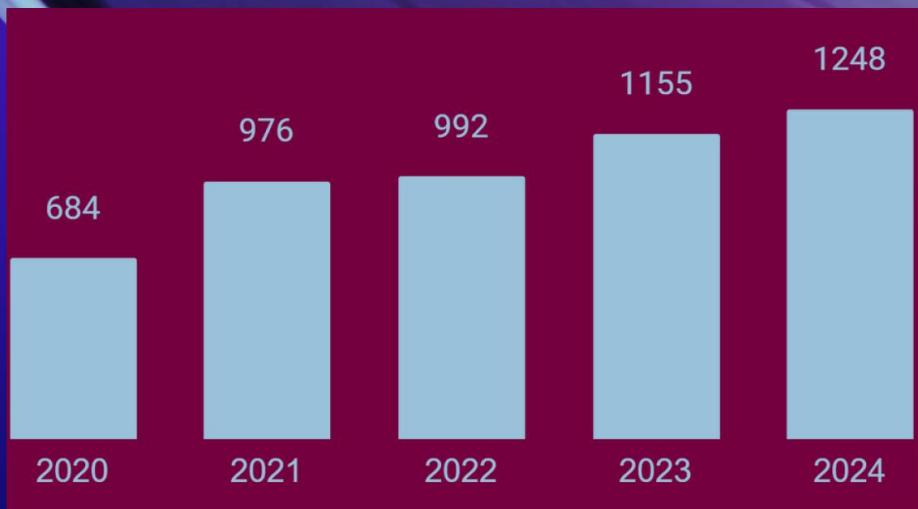

- Samenwerking met welzijn is essentieel. Daar is geen discussie over.
- Maar samenwerking betekent niet dat we alle rollen moeten vermengen of dat we de school moeten omvormen tot een hulpverleningsplek.
- Onderwijs en welzijn hebben elk hun eigen opdracht.
- Het CLB speelt hier een cruciale rol als scharnier:
 - we detecteren,
 - we wegen af,
 - we leiden toe,
 - en we verbinden,
 - **Maar vandaag overbruggen we ook te veel.**
- Vandaag zijn CLB's vaak de grootste — en soms enige — aanmelder voor bepaalde vormen van hulp. Willen we meer ruimte om te werken in de school dan is het noodzakelijk om in te zetten op :
 - snellere toegang tot externe hulp,
 - en erkenning van het CLB als geprivilegieerde doorverwijzer. (**Draaischijffunctie**)
 - Niet alles moet binnen de school georganiseerd worden om goed samen te werken.

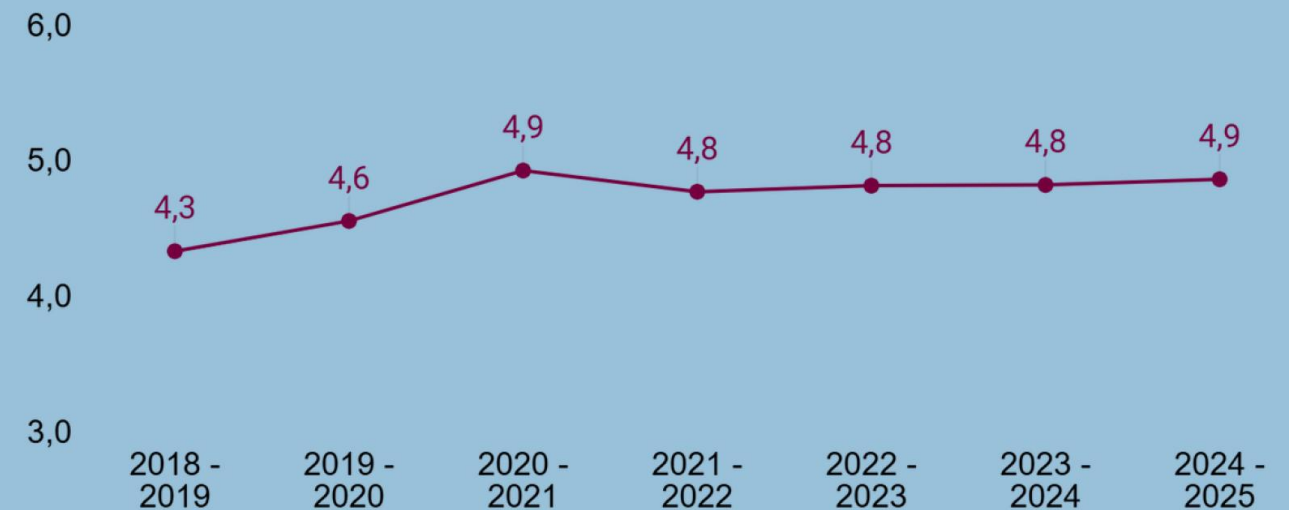
Aantal leerlingen in contact met het CLB rond problemen thuis en verontrusting

Aantal M-documenten ingediend door de CLB's

Aantal interventies per leerling in contact met de vraaggestuurde werking van het CLB

Elementen die voor ons belangrijk zullen blijven :

Onafhankelijke beoordeling bij intensieve trajecten

Leerlingen die nood hebben aan individuele, ingrijpende trajecten, moeten beoordeeld worden door een **onafhankelijke partner**, in verbinding met de school.

Een onafhankelijke vertrouwensfiguur

Leerlingen en ouders moeten terechtkunnen bij iemand die nabij is, maar niet samenvalt met de school.

Helderheid in beroepsgeheim

Vandaag is het onderscheid duidelijk:

- ambtsgeheim in de school,
- beroepsgeheim in het CLB.

Dat biedt bescherming en duidelijkheid.

Laat ons dat behouden.

Bewaak de opdracht van onderwijs

Leerlingen leven in verschillende contexten:

- thuis,
- school,
- vrije tijd.

Die contexten moeten elkaar niet kopiëren, maar aanvullen.

Voor veel leerlingen is school net de plek waar:

- structuur is,
- rust is,
- en verwachtingen helder zijn.

Als we alle problemen integraal de school binnenbrengen, dreigen we die functie te verliezen.

Daarom is het belangrijk om grenzen te bewaken.

Maak van scholen geen therapeutische gemeenschappen.

Dat helpt leerlingen niet,
en het ondergraaft de kernopdracht van onderwijs.

Tot slot :

Als CLB sector zijn we;

- een **sterke onderwijsactor**,
- **onafhankelijk** waar nodig,
- **nabij** waar het moet,
- en **verbindend** over sectoren heen.

Op die manier bouwen we mee aan *Scholen voor Iedereen*.

Zo versterken we samen het hele onderwijslandschap — en vooral: de kansen van elke leerling.

